

Revizija pravila o državnim potporama za istraživanje, razvoj i inovacije

Objašnjenje

Predložene revizije okvira za državne potpore za istraživanje, razvoj i inovacije izravno su povezane s rezultatima provjere primjerenosti, sveobuhvatne evaluacije politike u kojoj se procjenjuje jesu li pravila o državnim potporama, koja su bila dio modernizacije državnih potpora, „primjerena svrsi”. Preliminarni rezultati provjere primjerenosti navedeni su u radnom dokumentu službi Komisije o provjeri primjerenosti objavljenom 30. listopada 2020.¹

Rezultati evaluacije provjere primjerenosti potvrdili su da opća pravila o državnim potporama za istraživanje, razvoj i inovacije, koja su se počela primjenjivati 2014., dobro funkcioniraju te da su pridonijela promicanju aktivnosti istraživanja, razvoja i inovacija u EU-u bez neopravdanog narušavanja tržišnog natjecanja. U povratnim informacijama dionika prepoznata je i važnost održavanja stabilnosti pravila nakon nagle krivulje učenja koja je uslijedila nakon revizije modernizacije državnih potpora.

Međutim, evaluacija provjere primjerenosti pokazala je i da je potreban niz ciljanih tehničkih revizija usmjerenih na daljnje pojednostavnjenje i pojašnjavanje primjene pravila utvrđenih u okviru za državne potpore za istraživanje, razvoj i inovacije i relevantnim člancima Uredbe o općem skupnom izuzeću. Osim toga, ukazala je na potrebu za ažuriranjem tih pravila kako bi se u obzir uzela tržišna i tehnološka kretanja tako da se olakša dvostruka tranzicija europskog gospodarstva.

Naime, odredbe okvira za državne potpore za istraživanje, razvoj i inovacije dopunjene su Uredbom o općem skupnom izuzeću, kojom se utvrđuju *ex ante* uvjeti spojivosti na temelju kojih države članice mogu provoditi mjere državne potpore a da o tome prethodno ne obavijeste Komisiju. Komisija istodobno s revizijom okvira za državne potpore za istraživanje, razvoj i inovacije provodi ciljanu reviziju Uredbe o općem skupnom izuzeću, koja će uključivati i ciljanu izmjenu njezinih odredbi koje se odnose na istraživanje, razvoj i inovacije.

Kako bi se uzelo u obzir prethodno navedeno, revidirani okvir za pravila o državnim potporama za istraživanje, razvoj i inovacije sadržava sljedeća ciljana poboljšanja:

(1) Prvo, uvode se pojašnjenja sljedećih definicija:

- a) *definicije koja se primjenjuje na **inovacijske klastere***. Cilj je revizije pojasniti da se digitalnoinovacijski centri, uključujući one u okviru programa Digitalna Europa, mogu smatrati inovacijskim klasterima u smislu relevantne definicije koja je već predviđena okvirom za državne potpore za istraživanje, razvoj i inovacije. Tom se promjenom nastoji svim državama članicama i relevantnim dionicima pojasniti kako dodijeliti nacionalnu potporu digitalnoinovacijskim centrima i ne mijenja se područje primjene trenutačne definicije. Osim toga, to pojašnjenje omogućuje da se objasni kako se pravilima o državnim potporama već podupiru važni prioriteti Komisije, kao što su programi Digitalna Europa i Obzor Europa, koji se odnose na potrebnu potporu za infrastrukturu kao što su digitalnoinovacijski centri, poticanjem suradnje, umrežavanja i inovativnih rješenja.

---

¹ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2044-Fitness-check-of-2012-State-aid-modernisation-package-railways-guidelines-and-short-term-export-credit-insurance>

- b) Još je jedno ciljano pojašnjenje uvedeno za definicije aktivnosti **industrijskog istraživanja, eksperimentalnog razvoja te inovacijskih aktivnosti u području procesa i organizacije**. Rezultati provjere primjerenosti pokazali su da su zatražena pojašnjenja o tome kako se definicije primjenjuju na IT i razvoj softvera, uključujući umjetnu inteligenciju i druge digitalne tehnologije, čime će se olakšati provedba industrijske strategije i Digitalne agende Komisije. Čak i ako nisu izričito navedene u sadašnjim definicijama, aktivnosti u području istraživanja, razvoja i inovacija povezane s digitalizacijom već su njima implicitno obuhvaćene. Stoga bi se predviđenim pojašnjenjima samo uvelo izričito upućivanje na aktivnosti digitalizacije kako bi se pojasnilo da su aktivnosti koje se provode u takvim područjima obuhvaćene područjem primjene definicija, čime bi se poboljšale predvidljivost i pravna sigurnost pravila. Predmetna pojašnjenja ne utječu na područje primjene definicije ili prihvatljive aktivnosti koje su njome obuhvaćene.
- c) Kad je riječ o **inovacijskim aktivnostima MSP-ova**, dokazi prikupljeni tijekom provjere primjerenosti potvrđuju da se MSP-ovi i dalje suočavaju s tržišnim nedostacima koji utječu na njihov inovacijski kapacitet zbog slabog uvođenja aktivnosti digitalizacije i/ili poteškoća u pristupanju uslugama potpore inovacijama. U tom je pogledu provjerom primjerenosti potvrđeno da su relevantna pravila o državnim potporama za istraživanje, razvoj i inovacije koja se primjenjuju na potpore za inovacije za MSP-ove i dalje važeća i mjerodavna. Za neke dionike nisu dovoljno jasna samo u pogledu mjere u kojoj se potporama za inovacije za MSP-ove (kako su već definirane i predviđene postojećim pravilima) omogućuje potpora aktivnostima digitalizacije (kao što je potpora za usluge koje pružaju istraživačke infrastrukture, tehnološke infrastrukture i inovacijski klasteri). Stoga je odgovarajuća definicija redigirana kako bi se izričito navelo i razjasnilo da prethodno navedene aktivnosti već ispunjavaju uvjete za potporu u okviru postojeće mjere. To pojašnjenje trebalo bi pridonijeti i jačanju sinergija s prioritetima ulaganja Komisije utvrđenima u njezinoj strategiji za MSP-ove i industrijskoj strategiji.

- (2) Drugo, uvedeni su kriteriji definicije i kompatibilnosti kako bi se omogućilo da **potpora tehnološkim infrastrukturama odražava tržišni i tehnološki razvoj te kako bi se potaknula ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije kojima se olakšava dvostruka tranzicija**. Time će se olakšati i uvođenje inovacijskih aktivnosti, posebno u MSP-ovima, koje upotrebom tehnoloških infrastrukture mogu omogućiti inovativna rješenja za trenutačne društvene izazove kao što su klimatske promjene i hitan prelazak na digitalizaciju, u skladu s ciljevima zelenog plana i industrijske strategije.

U skladu s revidiranim pravilima, a za razliku od istraživačkih infrastrukture, tehnološke infrastrukture namijenjene su ponajprije industriji, posebno MSP-ovima, da bi se riješio problem nedostatka odgovarajućih objekata za ispitivanje novih neisprobanih tehnologija u fazi koja je bliža tržištu radi dovršetka njihova razvoja prije uvođenja na tržište.

Ciljana revizija temelji se na postojećim pravilima o spojivosti državnih potpora za istraživanje, razvoj i inovacije, točnije na pravilima kojima se uređuju i. potpora za projekte istraživanja i razvoja za aktivnosti eksperimentalnog razvoja (relevantna za

ispitivanje i unapređivanje tehnološke infrastrukture) i ii. potpore za ulaganje u istraživačku infrastrukturu.

Točnije, uvjeti spojivosti za tehnološke infrastrukture utvrđeni su na sljedeći način:

- i) Primjenjiva definicija temelji se na definiciji iz radnog dokumenta službi Komisije o tehnološkim infrastrukturama². Definiciju je razradila Glavna uprava za istraživanje i inovacije na temelju iskustava stečenih u okviru programa Obzor 2020. (definicija odgovara aktivnostima ispitivanja i unapređivanja u fazi eksperimentalnog razvoja). Time se osigurava terminološka dosljednost pravila o državnim potporama i pravila programa Obzor (koja naši dionici često zagovaraju).
- ii) Tehnološke infrastrukture podupirat će se na isti način kao istraživačke infrastrukture kojima se potpora ograničava na troškove ulaganja.
- iii) Kad je riječ o razini potpore (intenzitetu potpore), osnovni intenzitet potpore temeljit će se na intenzitetu koji se primjenjuje na aktivnosti eksperimentalnog razvoja (25 %) jer su tehnološke infrastrukture uključene u aktivnosti testiranja i unapređivanja tehnologije u fazi eksperimentalnog razvoja³. Na taj način države članice više neće biti prisiljene dodjeljivati potpore za ulaganje za svaki projekt eksperimentalnog razvoja koji provode određeni korisnici tehnološke infrastrukture (što uzrokuje znatno administrativno opterećenje), nego će moći poduprijeti ulaganja u tehnološku infrastrukturu u jednom potezu.

(3) Treće, sljedećim revizijama otklonit će se nerazmjerno administrativno opterećenje s kojim su se države članice suočile pri pružanju potpore u sklopu okvira za državne potpore za istraživanje, razvoj i inovacije:

- a) **Revidiranim okvirom za državne potpore za istraživanje, razvoj i inovacije utvrđuju se pravila o pojednostavnjenoj metodologiji za izračun neizravnih troškova projekata istraživanja i inovacija.**

U tom pogledu prijedlogom revizije uvodi se pojednostavnjenje izračuna prihvatljivih troškova za projekte istraživanja i inovacija zahvaljujući mogućnosti primjene pojednostavnjene metodologije za izračun neizravnih troškova. Trenutačno se pravilima Uredbe o općem skupnom izuzeću državama članicama omogućuje upotreba pojednostavnjenih mogućnosti izračuna troškova samo ako se projekt ili aktivnost barem djelomično financira iz fonda Unije (npr. Obzor – ESIF). Rezultati provjere primjerenosti ukazali su na potrebu za širom primjenom pojednostavnjenih mogućnosti izračuna prihvatljivih troškova. Budući da je stvarne neizravne prihvatljive troškove često teško provjeriti i dokazati, upotrebom pojednostavnjene mogućnosti izračuna neizravnih troškova upravljačkim se tijelima znatno pojednostavnjuje dodjela potpore za projekte istraživanja i razvoja. Osim toga, provjera primjerenosti pokazala je da nema razloga da se iz te mogućnosti isključe projekti istraživanja i razvoja koji se financiraju isključivo nacionalnim sredstvima (uključujući sredstva iz Mehanizma za oporavak i otpornost). Iako je u nizu prethodno prijavljenih primjera u području istraživanja i razvoja prihvaćena

---

² <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0df85f8b-7b72-11e9-9f05-01aa75ed71a1>

³ Ako se provodi detaljna procjena, redovni intenzitet potpore može se za pojedinačne prijave povećati do 40 %.

pojednostavnjena metodologija izračuna neizravnih troškova, ta praksa još nije formalizirana.

b) Pojašnjeno je i da je potrebno deset godina pratiti pomoćnu narav gospodarskih djelatnosti kako su definirane u stavku 20. okvira za državne potpore za istraživanje, razvoj i inovacije.

To je potrebno uskladiti s propisanim rokom zastare od deset godina, odnosno razdobljem nakon kojeg Komisija nema pravnih sredstava na temelju kojih bi zatražila povrat dodijeljene potpore, koji je utvrđen u Postupovnoj uredbiⁱ da bi se izbjegla obveza praćenja bez vremenskog ograničenja jer je nakon deset godina najskuplja laboratorijska oprema za istraživanje i razvoj već gotovo u potpunosti amortizirana.

Neupitno je da su jednostavna pravila o državnim potporama za istraživanje, razvoj i inovacije danas još potrebija. Predviđamo da će se ciljanim tehničkim promjenama pravila države članice usmjeravati u provedbi javnih programa potpore (povećanje privatnog ulaganja) bez nepotrebne odgode te poduzećima i istraživačkim organizacijama pomoći u razvoju novih tehnologija. Te će nove tehnologije pak biti temelj za dolazak zelenih i digitalnih proizvoda i usluga na tržište, čime će se europsko gospodarstvo preobraziti u skladu sa zelenim planom / programom Digitalna Europa do 2030./2050. Uz jasnija pravila države članice ujedno će moći skratiti vrijeme između podnošenja zahtjeva i stvarne dodjele sredstava.

ⁱ [Uredba Vijeća \(EU\) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije](#), SL L 248, 24.9.2015., str. 9.